

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 269/2016-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. mája 2016 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti ETP Management budov, s. r. o., Záhradnícka 30, Bratislava, zastúpenej obchodnou spoločnosťou MALICH advokátska kancelária, s. r. o., v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. PaedDr. Jozef Malich, Dunajská 25, Bratislava, pre namietané porušenie čl. 1 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 MOBdo 1/2013 z 8. októbra 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti ETP Management budov, s. r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. februára 2016 doručená a podaním doručeným 12. februára 2016 doplnená sťažnosť obchodnej spoločnosti ETP Management budov, s. r. o. (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie čl. 1 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky

(ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 MOBdo 1/2013 z 8. októbra 2015 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je účastníkom konania na strane žalovaného v spore o zaplatenie sumy 13 793,44 €. Vo veci rozhodujúci okresný súd rozhodol v jeho neprospech. Proti rozhodnutiu prvostupňového súdu sa sťažovateľ odvolal a odvolací súd prvostupňové rozhodnutie potvrdil. V dôsledku udalostí podal sťažovateľ generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) podnet na podanie mimoriadneho dovolania, na základe ktorého bolo generálnym prokurátorom mimoriadne dovolanie podané. Najvyšší súd však mimoriadne dovolanie napadnutým uznesením odmietol ako neprípustné. Dôvod odmietnutia bol okrem odkazu na súvisiacu konštantnú judikatúru ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) založený najmä na stanovisku občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 20. októbra 2015 k prípustnosti mimoriadneho dovolania v zmysle § 243e až § 243j zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), v ktorom sa konštatuje: *„procesná prípustnosť mimoriadneho dovolania podaného na podnet účastníka je v občianskom súdnom konaní podmienená tým, že tento účastník najprv sám neúspešne využil možnosť podať všetky zákonom dovolené riadne a mimoriadne opravné prostriedky, ktoré boli potencionálne spôsobilé privodiť pre neho priaznivejšie rozhodnutie. Pokiaľ túto možnosť nevyužil, mimoriadne dovolanie treba odmietnuť.“* Pretože sám sťažovateľ vo svojej veci nepodal dovolanie, mimoriadne dovolanie podané generálnym prokurátorom bolo odmietnuté ako procesne neprípustné.

Proti napadnutému uzneseniu podáva sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť. Nosnou argumentačnou líniou sťažnosti je, že v zmysle § 243f ods. 2 písm. c) OSP je neprípustné podať mimoriadne dovolanie proti rozhodnutiu, ktorým sa rozhodlo o predtým podanom dovolaní účastníka konania. Podľa názoru sťažovateľa *„ak by sťažovateľ podal riadne dovolanie podľa ust. § 236 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku, tak by nemohol podať*

Podnet a žiadať o podanie Mimoriadneho dovolania. Na základe Stanoviska kolégia, na ktoré odkazuje Uznesenie, teda možno konštatovať, že v prípade, ak by sťažovateľ mal postupovať podľa daného stanoviska, tak by nemohlo byť nikdy podané mimoriadne dovolanie v zmysle Občianskeho súdneho poriadku. Z hľadiska ust. § 243f ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku by potom podľa názoru vyjadrenom v Stanovisku kolégia bolo nutné považovať za neprípustné mimoriadne dovolanie aj v prípade, ak by smerovalo voči rozhodnutiu, voči ktorému nie je prípustné dovolanie podľa Občianskeho súdneho poriadku. Samozrejme, toto nevyklučuje, že v danom prípade môžu nastať mimoriadne závažné dôvody pre pripustenie mimoriadneho dovolania. V prípade zachovania formálneho prístupu Najvyššieho súdu k možnosti podať mimoriadne dovolanie, hrozí nielen v súvislosti s Uznesením, že mimoriadne dovolanie sa stane obsolétnym inštitútom Občianskeho súdneho poriadku.“.

Keďže bolo prvostupňovým aj odvolacím súdom rozhodnuté v neprospech sťažovateľa, priamo vo vzťahu k svojej veci namieta, že nemohol „využiť ust. § 238 Občianskeho súdneho poriadku, ktoré upravuje prípustnosť dovolania voči rozsudku odvolacieho súdu. V tejto súvislosti by musel podľa výkladu Stanoviska kolégia sťažovateľ uplatňovať zjavne neprípustný mimoriadny opravný prostriedok - dovolanie - proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, hoci právny poriadok SR mu umožňuje podať podnet na mimoriadne dovolanie podľa ust. § 243e Občianskeho súdneho poriadku.“.

Ďalej namieta, že «v čase podania Podnetu totiž vychádzal sťažovateľ pri svojom procesnom postupe v konaní z vtedy aktuálnej judikatúry Ústavného súdu a Najvyššieho súdu. Predovšetkým mal v čase prípravy a podania Podnetu k dispozícii stanovisko Najvyššieho súdu zo dňa 01.01.2000 týkajúce sa mimoriadneho dovolania, uverejneného pod č. 36 v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov SR č. 4/2008 (ďalej len „Pôvodné stanovisko“). V rámci Pôvodného stanoviska sa výslovne uviedlo, že podanie mimoriadneho dovolania generálnym prokurátorom nie je podmienené využitím riadneho opravného prostriedku účastníkom konania...».

Na základe uvedeného sťažovateľ v petite sťažnosti žiada, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 MOBdo 1/2013 z 8. októbra 2015 bol porušený čl. 1 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru, aby napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a aby sťažovateľovi priznal náhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže

ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) pritom možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím alebo iným označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 66/98, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 136/05, I. ÚS 453/2011).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Predmetom sťažnosti je postup najvyššieho súdu pri procesnom odmietnutí mimoriadneho dovolania a tvrdená arbitrárnosť napadnutého uznesenia vyplývajúca jednak z meritórneho nereflektovania na v ňom predstretú argumentáciu a právnej absurdnosti stanoviska najvyššieho súdu, ktorá má vo výsledku viesť k odňatiu možnosti na podanie mimoriadneho dovolania, a takisto z porušenia princípu legitímnych očakávaní, pretože na časovo skoršie podané mimoriadne dovolanie bolo aplikované stanovisko, ktoré bolo prijaté až neskôr, čomu sťažovateľka nemohla adekvátne prispôbiť svoju predchádzajúcu procesnú obranu.

Z obsahu napadnutého uznesenia, ako aj z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ podal generálnemu prokurátorovi podnet na podanie mimoriadneho dovolania, pretože sa nestotožnil s právnym posúdením pasívnej legitímácie sťažovateľa v rozhodovanej veci pred všeobecnými súdmi. Na základe podnetu bolo generálnym prokurátorom vo veci podané mimoriadne dovolanie.

Najvyšší súd v napadnutom uznesení danosť dôvodu na podanie mimoriadneho dovolania spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení veci podľa § 243f ods. 1 písm. c) OSP napokon aj skonštatoval.

Za dôvod na procesné odmietnutie mimoriadneho dovolania však zvolil skutočnosť, že sťažovateľ v konaní nevyužil všetky zákonom dovolené riadne a mimoriadne opravné prostriedky, ktoré boli potenciálne spôsobilé privodiť preňho priaznivejšie rozhodnutie (podanie dovolania).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

Ústavný súd konštantne judikuje, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (porovnaj napríklad *Georgidias v. Grécko* z 29. 5. 1997, Recueil III/1997).

Judikatúra ústavného súdu zastáva stabilne názor, že mimoriadne dovolanie predstavuje výnimku z pravidla stability súdneho rozhodnutia vyjadreného jeho právoplatnosťou. Podstatou tejto výnimky je účel mimoriadneho opravného prostriedku, ktorým je jeho výnimočné použitie s cieľom presadiť vecnú správnosť a spravodlivosť súdneho rozhodnutia v odôvodnených prípadoch. Uvedený účel môže mimoriadne dovolanie splniť iba v prípade, ak sú splnené kritériá akceptovateľnosti jeho právnej úpravy; jedným z týchto kritérií je povinnosť vyčerpať iné dostupné právne prostriedky nápravy pochybení vytýkaných v mimoriadnom dovolaní. Rešpektovanie týchto kritérií je nevyhnutné z hľadiska princípov právneho štátu (čl. 1 ústavy), ako aj z hľadiska práva na súdnu ochranu (čl. 46 ústavy) a práva na spravodlivý súdny proces v súlade s hodnotami zaručenými čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. PL. ÚS 57/99, II. ÚS 185/09, II. ÚS 280/2010).

Reštriktívne posudzovanie mimoriadneho dovolania súvisí s princípom právneho štátu, a to s princípom právnej istoty, ktorého zákonným naplnením v civilnom procese je inštitút právoplatnosti súdnych rozhodnutí, teda ich záväznosti a nezmeniteľnosti. Rovnako súvisí s princípom rovnosti, keď intervenciou tretej osoby (generálneho prokurátora) sa prima facie narúša právna istota druhého účastníka spoliehajúceho sa na záväzné a nezmeniteľné súdne rozhodnutie. S princípom rovnosti a bezrozpornosti právneho poriadku súvisí napríklad aj okolnosť, že v prípadoch dovolania podaného účastníkom

konania je za dôvod neprípustnosti považovaný tiež finančný cenzus (čo je v hre) vyjadrený v § 238 ods. 5 OSP, kým v prípade mimoriadneho dovolania podávaného generálnym prokurátorom takýto finančný cenzus explicitne z právnej úpravy nevyplýva.

Ústavný súd ďalej poznamenáva, že aj z početnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva možno vyvodit' kritický postoj ESĽP k mimoriadnym opravným prostriedkom, ktoré závisia od úvahy príslušného orgánu verejnej moci, či dôjde k podaniu takéhoto mimoriadneho opravného prostriedku alebo nie a následne k vyneseniu rozhodnutia, ktorým sa zruší právoplatné konečné rozhodnutie. V zmysle judikatúry ESĽP je však prípustné zasiahnuť do nastolenej právnej istoty právoplatným rozhodnutím vnútroštátneho súdu vtedy, ak v konaní došlo k zásadnej vade alebo závažnému excesu, ktorý je potrebné napraviť, ak sú tu mimoriadne okolnosti prípadu, pričom však podľa judikatúry ESĽP za takúto vadu (exces) však nemožno považovať skutočnosť, že na predmet konania existujú dva rozličné názory, pretože právna istota v sebe zahŕňa požiadavku rešpektovania princípu *res iudicata*, ktorej prejavom je nezmeniteľnosť rozhodnutia. Uplatňovanie tohto princípu je zdôraznené zásadou, že žiadna zo strán nie je oprávnená žiadať o preskúmanie konečného a záväzného rozhodnutia len z toho dôvodu, aby dosiahla znovuo tvorenie prípadu a jeho nové skúmanie, pretože takýto mimoriadny opravný prostriedok by de facto mal charakter odvolania. Zrušené môžu byť po tejto línii rozhodnutia iba na účely nápravy fundamentálnych chýb (pozri *Ryabykh proti Rusku* z 3. 12. 2003, sťažnosť č. 52854/99, bod 52). V tejto súvislosti tiež ESĽP už judikoval, že nesúhlas s právnym posúdením prípadu odvolacím súdom nie je sám osebe mimoriadnou okolnosťou odôvodňujúcou zrušenie právoplatného rozhodnutia (pozri *Kot proti Rusku* z 18. 1. 2007, sťažnosť č. 20887/03, bod 29).

Ústavný súd už vo veci sp. zn. III. ÚS 357/2013 uviedol, že «v súvislosti s aplikáciou predmetných ustanovení OSP a ich ústavne konformným výkladom (§ 243e a nasl. OSP, pozn.), majú na pamäti judikatúru ESĽP, dospel k záveru, že pokiaľ zákonodarca odvádza prípustnosť mimoriadneho dovolania z porušenia zákona s odkazom na ustanovenie § 243f OSP, kde bližšie konkretizuje možné dôvody, medzi ktoré zaradil aj nesprávne právne posúdenie veci, tak potom v prípade podania mimoriadneho dovolania práve z dôvodu

nesprávneho právneho posúdenia je potrebné pod porušením zákona rozumieť také porušenie procesného práva – zákona, ktoré v konečnom dôsledku znamená zároveň aj nesprávne právne posúdenie (či už hmotnoprávneho, alebo prípadne procesného charakteru). K takémuto interpretačnému záveru dospel ústavný súd v spojitosti s kumulatívnym predpokladom prípustnosti mimoriadneho dovolania, ktorý stanovuje podmienku, ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu. V opačnom prípade ak by nesprávne právne posúdenie bolo spájané výlučne s porušením hmotnoprávných ustanovení zákona (ktoréhokoľvek), tak by de facto v takmer každom prípade bolo možné napadnúť právoplatne rozhodnutú vec týmto mimoriadnym opravným prostriedkom, čím by sa tento mimoriadny opravný prostriedok dostal na úroveň „ďalšieho“ odvolania a bolo by len na svojvôli generálneho prokurátora, do ktorej právoplatne skončenej veci zasiahne podaním mimoriadneho dovolania s odvolaním sa na nesprávne právne posúdenie veci. Takýto výklad dotknutých ustanovení Občianskeho súdneho poriadku by vo svojich dôsledkoch znamenal porušenie minimálne základného práva na súdnu ochranu jedného z účastníkov konania, rovnosti účastníkov konania, zásady nezmeniteľnosti právoplatných súdnych rozhodnutí, a to treťou stranou, odlišnou od účastníkov konania, ktorá nepatrí do súdnej moci, čo opodstatnene vyvoláva otázky, či ide o prípustné legitímne zasahovanie do nezávislosti súdov a súdnej moci ako takej. Ústavný súd na tomto mieste opätovne poukazuje na už citovanú judikatúru ESLP, z ktorej vyplýva, že samotná okolnosť (možnosť) existencie dvoch rôznych právnych názorov na vec nie je dostatočným dôvodom opätovného rozhodovania vo veci.».

Judikatúra ústavného súdu i súdov všeobecných sa v otázke prípustnosti mimoriadneho dovolania podávaného generálnym prokurátorom plynutím času menila, a to predovšetkým pod vplyvom judikatúry ESLP. Zmenu možno vyjadriť trendom reštriktívnejšieho prístupu súdnych orgánov k oprávneniu generálneho prokurátora podávať mimoriadne dovolanie. ESLP opakovane potvrdil, že pripúšťa určité zásahy do konečných súdnych rozhodnutí ako výnimku zo zásady právnej istoty a zo zásady res judicata, ak je takýto zásah odôvodnený potrebou nápravy extrémnej chyby. „... Mimoriadny prieskum sa nesmie uplatňovať ako zastreté odvolanie (appeal in disguise) a samotná možnosť existencie dvoch právnych názorov na predmet konania nie je dôvodom na opätovné posúdenie veci.

Odkloniť sa od tohto princípu je možné iba tam, kde je to nevyhnutné z dôvodu okolností podstatného a závažného významu.“ (Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z 23. 7. 2009, bod 33). «... Dohovor zásadne umožňuje „znovuotvorenie“ právoplatne rozhodnutých konaní v prípade, ak vyjdú najavo nové skutočnosti. Akokoľvek, preskúmanie rozhodnutia by sa malo uplatniť za účelom nápravy hrubých (veľkých) pochybení súdu..., a nie iba ako inštitút predstavujúci vo svojej podstate odvolanie.» (Bulgakova proti Rusku, rozsudok z 18. 1. 2007, bod 34). Aj aktuálne rozhodnutia ESLP z 9. 6. 2015 vydané vo veciach proti Slovenskej republike (DRAFT-OVA, a. s., PSMA, s. r. o., a COMPCAR, s. r. o.) pripomínajú význam a obsah princípu rovnosti zbraní a princípu právnej istoty, s ktorými bezprostredne súvisí otázka záväznosti, nezrušiteľnosti a dôveryhodnosti právoplatných súdnych rozhodnutí, ktoré boli napadnuté z iniciatívy generálneho prokurátora vyjadrenej podaním mimoriadneho dovolania. Na viaceré tieto rozhodnutia ESLP poukazujú tiež napadnuté rozhodnutia najvyššieho súdu.

Ústavný súd pod sp. zn. PLz. ÚS 3/2015 prijal 18. marca 2015 zjednocujúce stanovisko, ktorého právna veta znie: „Rešpektujúc princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím, zohľadňujúc princíp subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako i výnimočnosť mimoriadneho dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku podávaného generálnym prokurátorom Slovenskej republiky, je jeho prípustnosť v civilnom konaní akceptovateľná za podmienky vyčerpania všetkých zákonom dovolených riadnych, ako aj mimoriadnych opravných prostriedkov, ktoré mal účastník konania k dispozícii a ktoré mohol účinne využiť na ochranu svojich práv a oprávnených záujmov.“

Následne aj najvyšší súd (jeho občianskoprávne a obchodnoprávne kolégium) prijal 20. októbra 2015 zovšeobecňujúce stanovisko: „*Procesná prípustnosť mimoriadneho dovolania podaného na podnet účastníka je v občianskom súdnom konaní podmienená tým, že tento účastník najprv sám neúspešne využil možnosť podať všetky zákonom dovolené riadne a mimoriadne opravné prostriedky, ktoré boli potenciálne spôsobilé privodiť pre neho priaznivejšie rozhodnutie. Pokiaľ túto možnosť nevyužil, mimoriadne dovolanie treba*

odmietnuť.“ Týmto stanoviskom sa revidovali prijaté závery vyjadrené v predchádzajúcom období (R 36/2008).

Nosný dôvod uvádzaný v napadnutom uznesení najvyššieho súdu, na základe ktorého bolo odmietnuté mimoriadne dovolanie podané generálnym prokurátorom, spočíva – zjednodušene povedané – v názore, že sťažovateľ pred tým, ako v jeho veci generálny prokurátor podal mimoriadne dovolanie, sám mohol podať mimoriadny opravný prostriedok (dovolanie) podľa § 236 a nasl. OSP, ktorý mal k dispozícii a ktorý bol potenciálne spôsobilý podstatne ovplyvniť rozhodnutie v merite veci. Keďže tak sťažovateľ neurobil, nebola naplnená dikcia procesného predpisu *„a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami“* (§ 243e ods. 1 in fine OSP), v dôsledku čoho nebol generálny prokurátor oprávnený podať mimoriadne dovolanie.

Otázka posúdenia prípustnosti mimoriadneho dovolania je otázkou zákonnosti a jej riešenie nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa (mutatis mutandis IV. ÚS 35/02). Podľa názoru ústavného súdu uvedený výklad najvyššieho súdu nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny.

V odôvodnení napadnutého uznesenia najvyšší súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré bolo treba považovať mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora za neprípustné, a vysporiadal sa so skutkovou i právnou problematikou posudzovanej veci, a preto ju ústavný súd považuje i z hľadiska ústavných aspektov za dostačujúcu a ústavne relevantnú.

Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným už ani preto, že ústavný súd nie je opravným súdom právnych názorov najvyššieho súdu. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci najvyššieho súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecnými súdmi, mohol by

v zmysle citovanej judikatúry nahradiť napadnutý právny názor najvyššieho súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, a teda ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (I. ÚS 303/06), čo však, ako už bolo uvedené, v okolnostiach prípadu ústavný súd nezistil a sťažovateľ neuviedol žiadnu skutočnosť, na základe ktorej by bolo možné usudzovať, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je postihnuté takými nedostatkami, ktoré by odôvodňovali záver o ich zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti a v konečnom dôsledku o porušení označených práv sťažovateľa.

Na základe uvedeného, ako aj so zreteľom na argumentáciu sťažovateľa v sťažnosti ústavný súd konštatuje, že v danom prípade nemožno prijať záver o vecnej súvislosti medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a označeným porušením práv sťažovateľa, realnosť ktorých by ústavný súd mohol posúdiť až po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd v zmysle dikcie ustanovenia § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, že sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci (zrušenie napadnutého uznesenia, vrátenie veci na ďalšie konanie a náhrada trov konania) stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. mája 2016